

Uudenmaan liitto
toimisto@uudenmaanliitto.fi

Viite: Uudenmaan liiton lausuntopyyntö 22.3.2017 Dnro 58/05.00//2011,

Metsähallituksen lausunto Östersundomin 2. vaihemaakuntakaavan ehdotuksen Natura-arvioinneista

Hankkeen perustiedot ja kaavaehdotuksen keskeinen sisältö

Östersundomin alueen maakuntakaavaehdotuksen tekemisestä on jatkettu edelleen vuosina 2015-2017. Kaavaselostuksen mukaan valmistelussa on otettu huomioon erityisesti Natura-vaikutuksen vähentämiseksi vaadittavat aluevarausmuutokset ja kaavassa ohjeellisena merkittäväksi tulevan metron nykyisen suunnitteluvaiheen kaksi linjausvaihtoehtoa (Pohjoinen ja Suora vaihtoehto). Kaavan keskeisiä suunnitteluperiaatteita on kaksi: uuden taajamarakenteen sitominen raideliikenteeseen ja raideyhteyden toteuttamiseen sekä tärkeiden ekologisten yhteyksien turvaaminen, ja se, ettei merkittävästi heikennetä Natura-alueiden luonnonarvoja. Metsähallitus lausui kaavaehdotuksesta 15.5.2017 ja totesi toimittavansa erikseen lausunnon Natura-arviosta ja arvion pohjalta vaadittavista mahdollisista muutoksista. Edellisessä lausunnossaan 3/2015 Metsähallitus totesi silloisen ehdotuksen heikentävän merkittävästi *Mustavuoren lehto ja Östersundomin lintuvedet* suojelun perusteena olevia arvoja.

Merkittävimmät muutokset nykyisessä ehdotuksessa ovat Salmenkallion-Talosaaren alueiden osoittaminen kaavoittamattomina valkoisina alueina, joille ei kohdistu maakunnallisesti tai seudullisesti merkittävää maankäyttöä sekä metrolinjauksen muuttaminen siten, ettei se kulje enää Salmenkallion kautta. Natura-arviot on laadittu kaavaehdotuksen Pohjoisesta ja Suorasta vaihtoehdosta, jotka liittyvät vaihtoehtoihin metrolinjauksiin. Natura-arvioiden johtopäätöksinä on todettu, ettei kaavasta aiheudu merkittävästi heikentäviä vaikutuksia suojelun perusteena oleville luonnonarvoille kun lieventämistoimenpiteet toteutetaan.

Uudenmaan liitto on toimittanut Metsähallitukselle 19.6.2017 päivätyn vastineen maakuntakaavaehdotuksen lausuntoon sekä lyhennysotteen maakuntahallituksen pöytäkirjasta. Näissä on viitattu ELY-keskuksen 7.6.2017 jo toimittamaan Natura-arviointien lausuntoon ja todettu, että kaavaehdotukseen tehdään ELY-keskuksen Natura-lausunnon vaatimat muutokset merkittävien heikentävien vaikutusten välttämiseksi ja lähdetään viemään kaavaa eteenpäin ns. Suoran metrolinjauksen kautta.

Metsähallitus maanhaltijana ja luonnonsuojelualueiden hoitajana toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Metsähallituksen hallinnassa olevat alueet on esitetty liitteessä 1.

Natura-vaikutusten kannalta maakuntakaavaehdotuksen Natura-arvioinnit on kohdistettu vaikutusten näkökulmasta oikein arvioinnin kohteena oleviin luontotyyppeihin ja lajeihin. Vaikutusmuodot ja vaikutusalue on tunnistettu ja yhteisvaikutuksiin on kiinnitetty huomiota. Arvioinnit on suoritettu LSL 65§:n mukaisesti asianmukaisella tavalla ja niiden perusteella voidaan tehdä johtopäätöksiä vaikutusten merkittävydestä.

Metsähallitus katsoo, ettei kumpikaan arvioiduista kaavaehdotuksista yksinään tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa tarkasteltuna merkittävästi heikennä *Sipoonkorven Natura 2000 -alueen* (FI0100066) suojelun perusteena olevia luonnonarvoja, kun esitetyt lieventämistoimenpiteet tehdään ja myös huomioidaan alemman tason kaavoituksessa ja muussa suunnittelussa. Virkistyskäytön ohjaamiseen ja alueiden riittävyteen tulee kuitenkin kiinnittää erityisesti huomiota. Metsähallitus myös muistuttaa edelleen Uudenmaan liittoa, että kansallispuisto ei kokonaisuudessaan kuulu Natura-alueeseen, mutta sijaitsee Natura-alueita erittäin paljon lähempänä kaavoituksessa asutukseen varattuja alueita. Nykyistä leveämpi virkistysaluemerkinnällä oleva vyöhyke virkistyskäytön kanavoimiseksi ja kansallispuiston luontoarvojen turvaamiseksi on tarpeen etenkin nyt, kun asutuksen painopiste on siirtynyt pohjoisemmaksi.

Metsähallitus katsoo Ely-keskuksen tavoin, että nykyinen kaavaehdotus aiheuttaisi *Mustavuoren lehto ja Östersundomin lintuvedet Natura-alueen* (FI0100065) suojelun perusteena oleville luontoarvoille (lehdot, silikaattikalliot, pyy ja kehrääjä) vielä merkittäviä heikentäviä vaikutuksia, mutta ne voidaan välttää tekemällä kaavamerkintöihin joitakin muutoksia osoittamalla alueita luonnonsuojelu- ja virkistysaluemerkinnöillä:

- Natura-arviointien mukaan lehtoihin, silikaattikallioihin, pyyhyn ja kehrääjän kohdistuvien merkittävien vaikutusten lieventäminen edellyttää virkistyskäytön ohjaamista tai merkittävää rajoittamista.
- Kummassakin vaihtoehdossa (Suora ja Pohjoinen vaihtoehto) valkoisiksi jätetyille alueille, joille ei kaavan mukaan kohdistu maakunnallisesti tai seudullisesti merkittävää maankäyttöä, on Salmenkallion-Kasabergetin-Talosaaren alueella osoitettava alueita luonnonsuojelu- ja virkistysalue-kaavamerkinnöin. Näin voidaan taata alueen säilyminen pääosin rakentamattomana ja nykyisen kaltaisessa käytössä/tilassa. Natura-arvioinnin johtopäätökset perustuvat siihen, että alueita säilyy rakentamattomina ja niiden virkistyskäyttöä ohjataan ja rajoitetaan. Metsähallitus katsoo, että nämä liikkumisrajoituksia vaativat alueet tulisi osoittaa luonnonsuojelualueena ja virkistyskäytön ohjauksen osalta virkistysaluemerkinnöillä maakuntakaavassa. Tällöin kaava toteuttaa esitetyt lieventämistoimenpiteet ja ohjaa alemman tason kaavaa eikä ohjausvaikutus perustu vain suunnittelumääräyksiin tai kaavaan suurpiirteisyyteen. Liikkumisrajoitukset voidaan huomioida luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräyksissä ja järjestyssäännöissä. Luonnonsuojelualueen perustaminen olisi hyvä tehdä ennen rakentamista ja virkistysalueiden toteuttamisjärjestykseen ja ohjauskeinojen tarkentamiseen voi vielä kiinnittää huomiota, jotta se ohjaa yksityiskohtaisempaa/tarkempaa suunnittelua.
- Suorassa vaihtoehdossa pyyn kannalta metsäinen ekologinen yhteys Salmenkalliolta Sipoonkorpeen tulee turvata kaavassa nykyistä laajemmalla virkistysalueen rajauksella, johon Natura-arviointikin perustuu (28.2.2017 päivätty Natura-arvioinnin versio).
- Natura-alueen eheyden kannalta merenlahtien, niittyjen ja peltojen muodostaman ekologisen kokonaisuuden sekä toimivien metsäyhteyksien säilyminen Sipoonkorpeen on tärkeää sekä suorassa että pohjoisessa vaihtoehdossa. Metsähallitus katsoo, että merkittävien heikentävien vaikutusten välttämiseksi Salmenkallion ja Sipoonkorven välinen virkistysaluemerkinnällä oleva ekologinen yhteys esitetään kaavassa laajempaan, kuten Natura-arvioinnin 28.2.2017 päivätyssä arvioissa on esitetty. Myös viheryhteystarpeiden osoittaminen osin virkistysaluemerkinnöillä parantaa ja turvaa sekä alueen ekologista yhteyttä Sipoonkorpeen että Natura-alueen eheyttä.

Vaikutusten seuraamiseksi jatkosuunnittelussa on tarpeellista tehdä perusteellinen seurantasuunnitelma, joka seuraa rakentamisesta, virkistyskäytön kasvusta ja muista muutoksista aiheutuvia muutoksia Natura-alueiden suojelun perusteena oleville luonnonarvoille. Lieventämistoimenpiteistä huolimatta maakuntakaavaehdotuksen toteuttamisesta aiheutuu kuitenkin joitakin heikentäviä vaikutuksia.

Seppo Manninen
Aluejohtaja
Metsähallitus, Etelä-Suomen luontopalvelut

JAKELU: Uudenmaan liitto

TIEDOKSI: Metsähallitus, Uudenmaa ely-keskus

LIITE 1: Metsähallituksen hallinnassa olevat alueet

Liite 1: Kaava-alueella ja sen läheisyydessä Metsähallituksen hallinnassa olevat alueet merkittynä punaisella merkitty ja Natura-alueet vinoviivoituksella

